

חמישה צעדים בדרך להבנת התלמידים

חלק מרכזי בהצלחת עבודת החניכה, תלוי בחונך/ת.
רק היכולת להבין את עולמם של התלמידים, תאפשר להתאים
את תכני הלמידה ואופן העברתם, תוך השענות על היכרות
מעמיקה עם עולמם של התלמידים, עם נקודות החוזק שלהם,
הקצב והצרכים שלהם.

הכנת מצגת: רונית דינור

צעד 1

הכרות עם שפת הנוער

כמה מילים מתוך הרשימה מוכרות לך?

האם שמעת מהתלמידים/ים שחנכת, שימוש במילים שלא הכרת או הבנת?

מה אתה מרגישה/ו חושב/ת כשתלמיד/ה משתמש/ת במילים אלו?

כיצד את/ה מגיב/ה כשתלמיד/ה משתמש/ת במילים שאינך מבין/ה?

מדוע חשוב שתכיר/י את הסלנג?

- אחי
- אחלה, סבבה
- אלק
- באלי
- גמר עלי
- חפוף
- יעני
- יש מצב
- כזה, כאילו
- לזרום
- לחרוש
- לעוף עליו
- אחישרמוטה
- עאלק

שיחה של חונך/ת ההוראה, עם התלמיד/ה, על המילים שאיננו/אינה מכיר/ה, יכולים להוות נושא לשיחה שמקדם פתיחות ויוצר אווירה נעימה.

התלמידים מודעים, להבדל בין השפה התקנית, לבין השימוש בשפה הבלתי פורמלית שהם משתמשים בה בין חברים.

צעד 2

התעניינות כנה בתרבות הפנאי של התלמיד/ה

רק באמצעות התעניינות כנה ושיחות עקביות לאורך זמן, ניתן לזהות את המרכיבים הייחודיים של כל תלמיד/ה. דוגמא לנושאים שבהם כדאי להתעניין, ודרכם להכיר את התלמיד/ה:

פעילויות הפנאי של בני הנוער מתחלקות לשבע קבוצות:

1. פעילות העומדת בפני עצמה: להיות לבד.
2. פעילויות הקשורות למשפחה: עזרה בבית ובילוי עם המשפחה.
3. פעילויות צריכה ובילוי חברתי: מסיבות, חברים, בילוי עם החבר/חברה, קניות, טיפוח עצמי, אכילה במסעדה, טלפון, האזנה למוסיקה.
4. פעילות עצמית בעלת תוכן ספציפי: תחביבים, פעילות אמנותית, נגינה, כתיבה, למידה, קריאה.
5. פעילויות טכנולוגיות: משחקי מחשב, טלוויזיה, סרטים, אינטרנט.
6. פעילויות מחוץ לבית בעלות תוכן ספציפי: ספורט קבוצתי או אישי, פעילות כושר, פעילות בתנועת נוער או מועדון נוער, התנדבות או פעילות פוליטית.

מתוך: "הפנאי בקרב בני נוער בישראל", פרופ' אריק כהן
ופרופ' שלמה רומי, אוניברסיטה בר אילן, 2015

צעד 3

להאמין ביכולת שלך להבין את התלמיד/ה

סיפור החסידי מספר על רב שאחד מחסידיו הגיע אליו לבקש עצה. כשהלך החסיד לדרכו נכנס עוזרו של הרב ומצא את הרב מזיע ואדום כולו. "רבי, מה קרה לך, מדוע אתה עייף כל כך?" שאל העוזר.

"עזרתי לחסיד לפתור בעיה", השיב הרב, "אין זו מלאכה קלה כלל".

כשהחסיד הגיע אלי לבשתי אני את מעילי והוא את מעילו. כאשר החל בסיפורו, פשטתי את מעילי ולבשתי את מעילו. כך יכולתי להקשיב לו.

כשניסיתי להבין את בעייתו פשטתי את מעילו ולבשתי שוב את מעילי. כדי שאוכל לענות לו בשפתו פשטתי שוב את מעילי ולבשתי שוב את מעילו.

סיפור מתוך אתר מינהל ח"ן

אם את/ה דומה בהתנהלותך, לרב - הרי שיש לך את הרצון והכלים להקשיב, להבין, לכוון וללוות את התלמיד/ים שלך בכיוון הנכון.

"להתפעל" מהתלמיד/ה

עיקרון ה"התפעלות":

התפעלות אמיתית היא לא רק לצייר סמיילי או לכתוב "כל הכבוד" על עבודה של תלמיד, היא גם לא להגיד לתלמיד "עבודה טובה" בטון מונוטוני. התפעלות אמיתית מגיעה מתוך אהבת התלמיד ואהבת המקצוע, היא היכולת לחייך עם העיניים, היכולת של התלמיד לראות דרך שפת הגוף, המימיקה והמילים שלנו, את האמונה בו, את הרצון הכן שלנו שיצליח ויהיה מאושר.

התפעלות אמיתית מגיעה מהלב. מתוך: "הכלה למעשה", העלון למדריכי הכלה - איגרת מספר 9, 2017

על פני השטח, אם מסתכלים מהצד, זה נראה כמו שיחה רגילה: מילים עוברות מפה לפה ותקשורת נוצרת. אבל תזכרו שהמילים, הן רק משהו כמו 7% מהתקשורת שלכם. ושפת הגוף וטון הדיבור והבנת מה שאתם אומרים, הם ה-93% האחרים.
(דיויד דיאנג'לו)

יש בעיה עם התלמיד/ה? הבעיה היא גם שלך, כתומך/ת ההוראה

מרגע שמתחילים מפגשי השיח והלמידה של תומך/ת ההוראה והתלמיד/ה, יש ביניהם "חוזה" בלתי כתוב, המתייחס למטרה שלשמה נוצר החיבור ביניהם: ללוות וקדם את התלמיד/ה מבחינה רגשית חברתית, לימודית.

האחריות של חונך/ת ההוראה לגבי התקדמות התלמיד/ה אינה פחותה מזו של הצד השני. הבנת תומך/ת ההוראה את גבולות האחריות שלו/ה, מהווים בסיס הכרחי המשפיע ישירות על נכונות התלמיד/ה לקיים את חלקו במחויבות לתהליך הלמידה.

לפיכך, כשמתעוררים קשיים בעבודה עם התלמיד/ה, על חונך/ת ההוראה לגייס את כל כישוריו/ה בניהול דיאלוג אפקטיבי, ולנהל שיחות מעמיקות, לברר ברגישות רבה, מהם הקשיים והעקבות של התלמיד/ה, ולאט לאט יתחזק הקשר ויתבססו יחסי האמון.

מאפייני חונך/ת הוראה טובה/ה

"ילד אחד, מורה אחד, ספר אחד, עט אחד – יכולים
לשנות את העולם". מלאה יוספזאי

"כל מה שילד צריך, זה מבוגר אחד שיאמין בו"
הרב שלמה קרליבך

"חונך לנער על פי דרכו"
ספר משלי

